

Vates-säätiö vuonna 2016

Vates-säätiö vuonna 2016

kuvaa säätiön toiminnan painopisteitä ja kehittämistyön suuntaa vuonna 2016, joka oli sen 23. toimintavuosi. Vates-säätiö toimii asiantuntijaorganisaationa vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden yhdenvertaiseksi työllistymiseksi.

Päätöimittaja:

Jaana Pakarinen

Toimitussihteeri:

Kati Savela

Julkaisija:

Vates-säätiö sr

Painopäivä: 30.3.2017

Painos: 350 kpl

Painopaikka: Fram Oy Ab, Vaasa

Paperi: 130 g Multiark Silk, kansi 200 g Multiark Silk

Ulkoasu ja taitto: Heli Penttinen

Kannen kuvat:

Kuva 1: Johtaja Jaana Pakarinen (oik.) kävi keskustelemassa ammatillisen koulutuksen reformista eduskunnassa ja ministeriössä. Kuvassa opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen, Keskuspuiston ammattiopiston rehtori Sirpa Lukkala ja Ammattiopisto Luovin johtaja Tarja Mänty. Kuva: Janika Takatalo

Kuva 2: Vatesin Tiedolla vaikuttaminen -hanke järjesti syksyllä tilaisuuden, jossa kerrottiin kampanjatyöstä ja suunniteltiin yhteistyötä osallistujien kesken. Yksi elämä -kampanjan esittelyyn kuului lyhyt kuminauhajumppa. Kuva: Kati Savela

Kuva 3: Job Shadow Day eli työn seurannan päivä antoi noin 220 henkilölle mahdollisuuden seurata unelmatyötään päivän ajan. Työn seuraaja Jan vietti päivän jalkapalloilija Erik Riskan kanssa. Kuva: sevendays.vasabladet.fi

Kuva 4: Vatesin viestintä järjesti helmikuussa Avoimet ovet. Ohjelmanumerona oli tuttuja kotimaisia lauluja, joita esittivät Pekka Nylund, Seppo Luusalo ja välillä myös Luusalon Ärrä-koira. Kuva: Kati Savela

Kuva 5: Liisa-Maija Verainen Lihastautiliitosta sai Tulisielu-kunniakirjan esteettömyyden edistämisestä työssään. Tunnustuksen ojensivat SAK:in työllisyysasioiden päällikkö Pirjo Väänänen (oik.) ja yhdenvertaisuusvaltuutettu Kirsi Pimiä. Kuva: Kati Savela

Vates
säätiö

Postiosoite: PL 40, 00621 Helsinki
Käyntiosoite: Oltermannintie 8, 00620 Helsinki
Sähköposti: vates-saatio@vates.fi
www.vates.fi

Sosiaalinen media:
facebook.com/kyvyt.kayttoon
twitter.com/kyvytkayttoon
LinkedIn: Vates-säätiö
SlideShare: Vates-säätiö

Sisällys

- 4 Johtajan katsaus
- 5 Vatesin strategia uudistui
- 6 Päätavoitteet vuonna 2016 ja niiden toteuttaminen
- 7 Kohokohtia vuonna 2016
- 8 Kehittämistyö
- 12 Vaikuttamis- ja edunvalvontatyö
- 14 Verkostoyhteistyö
- 16 Tapahtumat ja tilaisuudet
- 18 Kansainvälinen yhteistyö ja tietojenvaihto
- 19 Tiedotus ja viestintä
- 20 Talous
- 20 Hallinto ja luottamuselimet
- 24 Vates-säätiön perustehtävä

Johtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Vates-säätiön 23. täysi toimintavuosi.

Kuva: Antero Aaltonen

Vates-säätiön toimintakenttä on suurten rakenteellisten muutosten keskellä. Suomen hallitusohjelmaan sisältyvät uudistukset tuovat väistämättä tarpeen tarkastella kehittämistyötä, verkostoja ja viestintätapoja uudesta näkökulmasta. Eniten uudistusten valmistelu ja eteneminen koskettivat vaikuttamis- ja edunvalvontatyötä, jonka merkitys toimintavuonna näytti selvästi kasvaneen.

Säätiön strategia uusittiin toimintavuoden aikana. Uutta strategista ilmettä ja kolmeen painopisteeseen keskittymistä kiiteltiin niin hallituksessa, valtuuskunnassa kuin eri sidosryhmien tahoiltakin. Strategian kärjet – kokoava yhteistyö, valtakunnallinen asiantuntijuus ja monimuotoisen työelämän edistäminen – ja niiden sisältämien toimenpiteiden ja tavoitteiden toteuttaminen kohtaa haasteita niin julkisen talouden, työllisyystilanteen kuin lainsäädännön muutosten aiheuttamien epävarmuuksienkin kautta.

Yhteistyö taustayhteisöjen ja muiden kumppaneiden kanssa on ollut joustavaa ja uudenlaisten toimintatapojen myötä myös selvästi lisääntynyt aikaisemmasta. Kasvanut konkreettinen yhteistyö koulutussektorin, erityisesti ammatillisten erityisoppilaitosten verkoston kanssa on ollut mieleenpainuvaa.

Vates-säätiö oli aktiivisesti mukana hallituksen kärkihankkeissa, joilla tavoitellaan osatyökykyisten työllistymisen esteiden vähentämistä ja työllisyyden edistämistä. Vammaisten henkilöiden yrittäjyys ja sen tuki -tutkimushankkeessa olimme mukana hankekumppanin roolissa.

Vuoden 2016 aikana uudistettiin Vatesin perinteisten koulutusten ja seminaarien rakennetta ja tämä uudistus jatkuu vielä tulevina vuosina. Uudenlaiset sisältökokonaisuudet saivat myönteistä palautetta osallistujilta ja palautteen pohjalta uudistustyötä jatketaan. Tavoitteena on aikaan saada vieläkin paremmin tarpeisiin kohdistuvaa koulutusta, myös alueellisesti eriytettyinä.

Säätiön taloudellisena haasteena oli edelleen kiinteiden kustannusten nousu ja rahoituksellinen riippuvuus RAY:n avustuksista. Uusia kehittämishankkeita ja niille uusia rahoituslähteitä suunniteltiin ja haettiin sekä yksin että yhteistyökumppaneiden kanssa.

Asiantuntijaorganisaatio tarvitsee asiantuntijoita. Vates-säätiössä työskentelee osatyökykyisten henkilöiden työllistämisen asiantuntijoita, joiden työpanos tulosten aikaansaamiseksi on äärimmäisen tärkeä. Kiitän jokaista vateslaista aktiivisesta ja tuotteliaasta työstä yhteisten tavoitteidemme saavuttamiseksi.

Jaana Pakarinen
johtaja

Vatesin strategia uudistui

Vuoden aikana säätiön strategia uudistettiin Vatesin hallituksen, valtuuskunnan ja taustayhteisöjen tuella.

Säätiön hallitus hyväksyi strategian loka-kuussa. Uudessa strategiassa säätiön arvoiksi tulivat **rohkeus, asiantuntijuus ja muutosvalmius**.

Vatesin missio on olla *yhdistävä yhteistyön rakentaja ja verkostojen kokoaja, kehittävä edelläkävijä, luovasti rohkea tiedon ja käytännön asiantunteva soveltaja*. Visio säilyi ennallaan: Vammaisilla, pitkäaikaissairailta ja osatyökykyisillä henkilöillä on tasavertaiset oikeudet ja käytännön mahdollisuudet työllistyä.

Painopisteitä on kolme: kokoavan yhteistyön, valtakunnallisen asiantuntijuuden ja monimuotoisen työelämän edistämisen painopisteet. Vatesin taustayhteisöt saivat vaikuttaa painopisteiden määrittelyyn.

SÄÄTIÖN ITSEARVIOINTI OSANA TOIMINNAN KEHITTÄMISTÄ

Vatesin toimintasuunnitelmassa vuodelle 2016 yksi painopiste oli toiminnan kehittäminen.

Tämä aloitettiin osaamiskartoituksella, kehittämis keskusteluilla ja toiminnan ja tulosten itsearvioinnilla. Näiden pohjalta tehtiin sisäisten toimintatapojen tarkistuksia sekä organisaatiomuutos. Myös hallinto- ja taloussääntö uudistettiin.

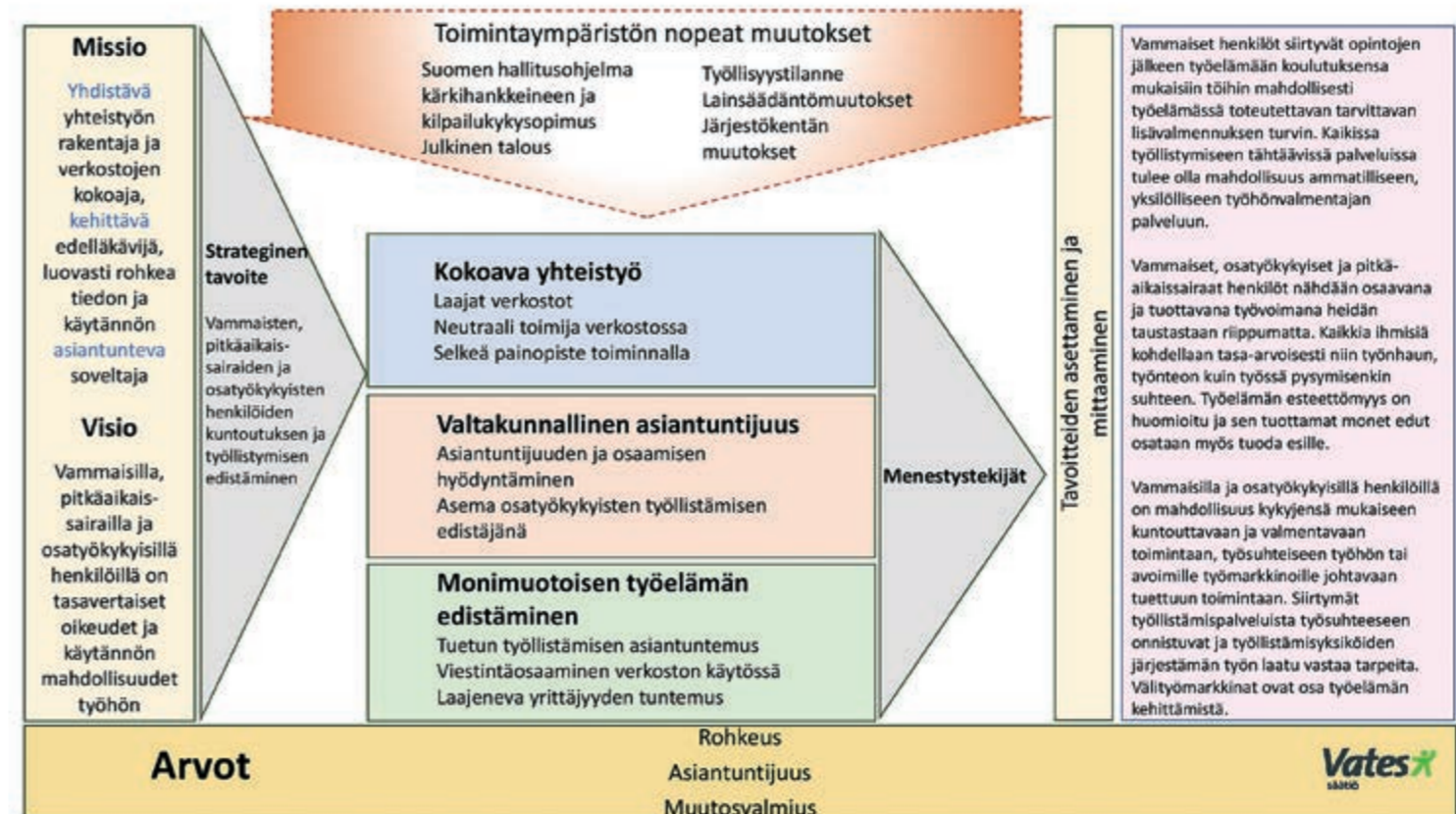
Itsearviointi kohdistui vuonna 2015 käynnissä olleisiin projekteihin, yleiseen hallintointiin ja kohdennettuun toimintaan. Rahoittajan eli RAY:n myöntämän rahoituksen osalta tämä tarkoittaa sitä, että arvioitavana oli koko säätiön toiminta.

Tavoitteena oli kerätä laadullista tietoa toiminnan onnistumisesta, kehittämistarpeista, toiminnan vahvuuksista, tuloksista ja vaikutuksista. Itsearvioinnin tarkoituksena oli myös löytää konkreettisia ehdotuksia ja ideoita toiminnan kehittämiseksi.

Itsearviointi tehtiin sekä johtamisesta että toiminnan muista osa-alueista. Arvioinnista saatuja kehittämissuhteita käytettiin hyödyksi syksyllä toimintasuunnitelman 2017–2019 suunnittelussa ja vuoden 2017 toteuttamissuunnitelman tekemisessä. Itsearviointi tehdään jatkossa joka vuosi.

Säätiön strategia uusittiin toimintavuoden aikana. Uutta strategista ilmettä ja kolmeen painopisteeseen keskittymistä kiiteltiin niin hallituksessa, valtuuskunnassa kuin eri sidosryhmien tahoiltakin.

Päätavoitteet vuonna 2016 ja niiden toteuttaminen

Vammaisilla ja osatyökykyisillä henkilöillä on mahdollisuus kykyjensä mukaiseen joko kuntouttavaan ja valmentavaan toimintaan, avoimille työmarkkinoille siirtymistä tukevaan toimintaan tai työsuhteeseen työhön.

Tavoitteenamme Vatesissa on lisätä työllistämispalveluista työsuhteeseen siirtymisen onnistumista ja kehittää työllistämisyksiköiden järjestämän työn laadukkuutta. Välyömarkkinat ovat osa koko työelämän kehittämistä.

Työelämän esteettömyys ja sen tuottamat monet hyödyt niin työntekijälle, työnantajalle kuin yhteiskunnallekin tuodaan esiin. Esteettömyyden edistäminen on vahva painopiste.

Tavoitteenamme on, että vammaiset henkilöt siirtyvät opintojen jälkeen työelämään koulutuksensa mukaisiin töihin. Sekä työpaikan että työtehtävän mukautukset ja yksilölliset työhönvalmentajan palvelut ovat niitä tarvitsevien käytössä.

Tavoitteita toteutamme kehittämistyön, vaikuttamisen, verkostoitumisen ja viestinnän keinoin.

Vaikuttamis- ja edunvalvontatyömme on tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Vaikutamme työllisyyttä edistävään lainsäädännön valmisteluun kokoamalla taustayhteisöjen näkemykset yhteiseksi lausunnoksi tai kannanotoksi. Pidämme aktiivisesti ja säännöllisesti yhteyttä kansanedustajiin, ministeriöiden valmistelijoihin, alueellisiin yhteistyöorganisaatioihin ja paikallisiin kehittäjiin.

Kehittämistyötä on vuoden aikana vahvasti fokusoitu hallituksen kärkihankkeiden työllistämisen edistämisen toimenpiteisiin. Tällaisia ovat olleet mm. kuntakokeilujen selvitys- ja valmisteluhankkeet ja vammaisten henkilöiden yrittäjyyteen liittyvät selvitykset. Yhteistyökumppaneidemme hanke-työ on edelleen vahvaa ja tarjoamme asiantuntemustamme ohjausryhmissä ja verkostotapaamisissa.

Asiantuntijapalvelut ovat merkittävä osa toimintaamme. Järjestämme työhönvalmennukseen, kuntoutukseen ja työllistymisen tukitoimiin liittyvää koulutusta ja ohjausta hankekumppaneiden ja sidosryhmiemme koulutustilaisuuksissa ja seminaareissa. Kirjoitamme artikkeleita, uutisia ja blogeja ajankohtaisista aiheista. Tarvittaessa neuvomme ja ohjaamme osatyökykyisiä henkilöitä, heidän läheisiään sekä työhönvalmentajia työllistämisen tukimuodoista ja työsuhteisiin liittyvistä kysymyksistä.

Viestintä kaikkine välineineen on käytössämme saadaksemme nostettua ajankohtaiset työllistämisen asiat esille. Käytämme monipuolisesti viestinnän keinoja vaikuttamis- ja edunvalvontatyömme tukena ylläpitääksemme ja laajentaaksemme toimivia ja uudistuvia verkostojamme. ✕

Anne Korhonen, kehittämiskoordinaattori

Teppo Rautjärvi, asiantuntija, lakiasiat

Tarja Haili-Kilpiö, palvelusihteeri

Marianne Pentikäinen, johdon sihteeri, viestintä

Kuvat: Kati Savela, Tiina Jäppinen

Kohokohtia vuonna 2016

Muutama vateslainen kertoi, mitkä heidän mielestään olivat vuoden huippuhetkiä tai suurimpia saavutuksia koko säätiölle tai omassa työssä.

ANNE KORHONEN:

Koko Vatesin ja oman työn kannalta:

- » Osku-verkkopalvelun avaaminen
- » Mittava hankesuunnittelu ja uudet avaukset
- » Omassa työssä lisäksi Työhönvalmennuksen Extra-julkaisu, sen levittäminen ja mukana tulleet uudet verkostot ammatilliseen kuntoutukseen

TEPPO RAUTJÄRVI:

- » Vates antoi aktiivisesti lainsäädäntölausuntoja, esimerkiksi lausunnon perustulokokeilusta ja laiksi ammatillisesta koulutuksesta. Vaikutimme myös peruspankkipalveluihin Kuluttajaparlamentin jäsenyyden kautta.
- » Vaikutimme suorilla kontakteilla kansanedustajiin kertoen heille näkemyksistämme, miten vammaisten, osatyökykyisten ja pitkäaikaissairaiden asemaa saadaan parannettua.
- » Omassa työssä henkilökohtainen lakiasioiden neuvonta saavutti vakiintuneen aseman. Aika moni vammaisen, osatyökykyinen ja pitkäaikaissairas pyytää ja tarvitsee apua tilanteeseensa.

TARJA HAILI-KILPIÖ (koko Vatesin kannalta):

- » Job Shadow Day – jotain uutta tullut toimintaan
- » Osku-verkkopalvelu
- » Tulisielu-palkinto Vates-päivillä

MARIANNE PENTIKÄINEN:

- » Job Shadow Day
- » Osku-verkkopalvelu
- » Vatesin Avoimet ovet
- » Poliittinen vaikuttaminen ja yhteistyö AMEOiden kanssa
- » Strategian valmistuminen ja sääntöuudistus
- » Tiedon saaminen YLEn tekstitelevisioon osatyökykyisten työllistämisen tuista
- » Omassa työssä PARTY- ja Tiedolla vaikuttaminen -hankkeiden onnistuneet projektisivut

VATES-SÄÄTIÖN HALLITUS teki vuoden 2017 alussa itsearvioinnin omasta ja Vatesin toiminnasta. Vuoden 2016 keskeisimpiä saavutuksia Vatesin hallituksen mukaan olivat muun muassa:

- » Organisaation kehittäminen monipuolisesti.
- » Laajenevat verkostot, hyvät hankehaut ja onnistunut hanketoiminta.
- » Vatesin strategia seuraa yhteiskunnallista kehitystä.
- » Sääntöuudistus toteutettiin onnistuneesti taustayhteisöjen tuella.
- » Vaikuttamisfoorumeille pääsy. Vaikuttamistyö on lisääntynyt ja Vatesin näkyvyys kasvanut.

Kehittämistyö

TAVOITTEEMME: Vammaiset henkilöt pääsevät opintojen jälkeen koulutustaan vastaavaan työhön, mahdollisesti työelämässä toteutettavan lisävalmennuksen turvin. Kaikissa työllistymiseen tähtäävissä palveluissa tulee tarvittaessa olla mahdollisuus ammatilliseen, yksilölliseen työhönvalmentajan palveluun.

Kuva: sevendays.vasabladet.fi

Jan pääsi seuraamaan jalkapalloilija Erik Riskan päivää Job Shadow Day -päivänä 27.4.

TYÖHÖNVALMENNUS

Tavoitteemme

Vuoden 2016 keskeisinä tavoitteina oli sitouttaa työhönvalmennuksen kehittämissuunnitelmaa entistä laajempaan yhteiseen vuorovaikutteiseen kehittämistyöhön ja vakiinnuttaa kehittämissuunnitelman kokoonpano. Ryhmän kasvaminen jatkui. Tällä hetkellä ryhmässä on noin 170 valmennustyötä tekevää henkilöä.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Toimintavuoden aikana julkaisimme työhönvalmennuksen Extra -lehden osana Vatesin Kyvyt käyttöön -lehden Extra-sarjaa. Painetun lehden lisäksi tuotimme sähköisiä artikkeleita ja videon työhönvalmentajien työstä vahvistaaksemme viestintää työhönvalmennustyön eri näkökulmista ja hyödyllisyydestä työllistymisen tukimenetelmänä. Kaikkien materiaalien teossa hyödynsimme osatyökykyisiä henkilöitä palkattuina kirjoittajina ja kuvaajina.

Tuetun työllistymisen palvelun 20-vuotis-juhlajuhlain teemassa järjestimme joulukuussa uuden Tuetun työllistymisen -seminaarin, joka keräsi 54 osallistujaa ja 14 puhujaa. Seminaaria kehitettiin laajasta ja asiantuntevasta otteesta päivän teemaan.

Toimintavuonna seurasimme erityisesti Kelan työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen standardien uudistustyötä ja palveluntuottajien kilpailuttamista sekä sitä, miten tämä vaikuttaa työhönvalmennuksen kehittämiseen ammatillisen kuntoutuksen tukimenetelmänä.

Kehittäminen jatkuu

Vuoden 2017 tehtäväksi jää seurata, miten työllistymistä edistävä kuntoutus toteutuu asiakkaiden näkökulmasta ja mitkä ovat kuntoutuksen kokonaisuudistuksen tuomat vaikutukset palvelujärjestelmäämme.

TIEDOLLA VAIKUTTAMINEN

Tavoitteemme

Tiedolla vaikuttaminen -hanke (2015–2017) edistää osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä toimittamalla ja levittämällä tietoa ja esimerkkejä. Vaikuttaminen tapahtuu välillisesti yhteistyössä verkostojen ja median kanssa.

Kuva: Kai Savola

Tiedolla vaikuttaminen -hanke järjesti syksyllä tilaisuuden, jossa kolme erikokoista kampanjaa esitteli toimintaansa ja keinoja tavoittaa haluttuja kohderyhmiä. Samalla pohdittiin yhteistä kampanjaa tai muuta yhteistyötä hankkeiden tai toimijoiden kesken.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Vatesin verkkosivuilla avattiin Työelämän esteettömyys -tietopaketti, laajennettiin medianäkyvyyttä, viestintä- ja verkostoyhteistyö aktivoitui entisestään (mm. Vatesin koordinoima viestintäverkosto) sekä aloitettiin uudenlainen yhteistyö.

Hanke tarjosi osatyökykyisyyden aiheita eri medioihin, joiden välityksellä erilaisia tarinoita saatiin 2,1 miljoonan henkilön ulottuville. Lisäksi järjestimme toimintavuonna neljä tilaisuutta, joihin osallistui 90 henkilöä.

– Maaliskuussa järjestimme Eläketurvakeskuksen kanssa toimittajatilaisuuden, jossa avattiin osatyökykyisyyttä niin yhteiskunnan kuin yksittäisen työpaikan tasolla. Syksyn tilaisuudessa kuultiin kampanjoinnista keinona edistää vammaisten henkilöiden työllistymistä. Uutena toimintamuotona hanke aloitti verkostovierailut toimialan organisaatioihin, hankepäällikkö, toimittaja **Tiina Jäppinen** kertoo esimerkkejä toiminnasta.

Edellisenä vuonna toteutettu Vammaisjärjestöjen työllisyyspalvelut -esite sai järjestöiltä hyvää palautetta ja painos jaettiin loppuun mm. TE-toimistojen koulutuksissa, Allianssi-risteilyllä ja muissa tilaisuuksissa. Lisäksi toimintavuonna hanke koordinoi Välityömarkkinat-esitteen yhdessä Välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmän kanssa. Vuoden lopussa hanke toteutti Keuhkohtauma ja työ -esitteen yhteistyössä Filhan ja Hengitysliiton kanssa. Esitteesä nostettiin esille hoidollisen näkökulman rinnalle työntekijän tukeminen.

LISÄTIETOA: www.vates.fi/uutiset/2017/tiedolla-vaikuttamisen-voisi-2016-oli-vilkas-tule-mukaan-2017-toimintaan.html

Kehittäminen jatkuu

Vuonna 2017 Tiedolla vaikuttaminen -hanke jatkaa tietopakettien työstämistä ja markkinointia. Hanke järjestää työelämän saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta edistäviä tilaisuuksia sekä jatkaa sisältöjen tarjoamista eri medioihin. Vuoden 2017 loppuun päättyvälle hankkeelle haetaan jatkoa STEA:lta.

PARTY-HANKE

Parempaa työ- ja toimintakykyä (PARTY) on valtakunnallinen ESR-hanke, jonka päätavoitteena on kehittää ja vakiinnuttaa työllistymistä edistävän monialaisen yhteis-palvelun (TYP) toimintaa. TYP-verkosto laajeni lainmuutoksen johdosta koko Suomeen. Hankkeen hallinnoija ja päätoteuttaja on Rauman kaupunki, osahankkeita on Vates-säätiön lisäksi viidellä kunnalla sekä Työterveyslaitoksella ja TaitoKunto Oy:lla.

Tavoitteemme Vatesin osahankkeessa on projekti- sekä sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön kouluttaminen kuntoutuks-koordinaation ja ohjausosaamisen kehittämiseen. Lisäksi tavoitteena on juurruttaa hankkeen hyviä käytäntöjä valtakunnallisesti sekä lisätä hankkeen piirissä toimivien ammattilaisten tietämystä osatyökykyisten ja vammaisten työllistämiseen liittyvissä asioissa.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Koulutuksiin on tullut aina osallistujia myös hankekuntien ulkopuolelta. Terveystoimen, työllistymisen kysymysten ja muun moniammatillisuuden yhteensovittaminen sisältöihin tasapuolisesti on ollut haastavaa. Työkyvyn arviointi on ollut keskusteluissa toistuvasti esillä ja siihen kaivataan edelleen uusia keinoja.

Kehittäminen jatkuu

Aihepiirin avartamista tarvitaan yhä. Koulutuksissa olisi joka kerta muistettava kerata aihepiirin asiasyhteys osallistujille, sillä osallistujilla on hyvin erilaisia tietopohjia ja työnkuvia.

AKTIVERA RESURSER -PROJEKTI, RUOTSINKIELINEN TOIMINTA

Vates-säätiö on ainoa järjestö, joka on tarjonnut valtakunnallista asiantuntemusta osatyökykyisten työllistämiseksi kaikille ruotsinkielisille alan ammattilaisille. Ruotsinkielisten osatyökykyisten palvelujen varmistamiseksi säätiö toteutti Aktivera Resurser (AR) -projektin (2013–2016). Pitkän tähtäimen strategisena tavoitteena on ollut säätiön ruotsinkielisen asiantuntijatoiminnan jatkuminen.

Tavoitteemme

Projektin tarkoituksena oli järjestää kaksikielisiä seminaareja sekä suunnittelu-, keskustelu- ja koulutustilaisuuksia. Tilaisuuksien sisällöt suunniteltiin yhteistyössä toimijoiden kanssa.

Stiftelsen
BRITA MARIA RENLUNDS
minne

Job Shadow Day -päivään osallistui myös Johan Lustig, joka seurasi toimittajan työtä Östnyland-lehdessä.

Tavoitteena oli laajentaa Vatesin ruotsinkielistä viestintää vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistämisen mahdollisuuksista. Suunnitelimme myös ruotsinkielisen verkkosivuston avaamista. Aktivera Resurser -projektille ei myönnetty jatkoa, joten näistä suunnitelmista luovuttiin.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Toteutimme valtakunnallisen Job Shadow Day 2016 -tapahtuman. Sen kohderyhmänä on henkilöt, joiden elämäntilanne, vamma tai sairaus vaikeuttaa pääsyä palkkatyöhön. Päivä sopii erityisesti nuorille. Kaksikielisenä se tukee myös vahvasti ruotsinkielisiä. Päivään osallistui 220 työn seuraajaa n. 195 työpaikalla. Job Shadow Day -toiminnan rahoitti Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

Ehdotuksestamme Vammaisfoorumissa ja TE-toimiston tilaisuus *Työ kuuluu kaikille* järjestettiin kaksikielisenä Vaasassa ja Helsingissä. Uudenmaan TE-toimistolle toimitettiin yhteystiedot ruotsinkielisten vammaisjärjestöjen asiantuntijoista, jotka voivat neuvoa työllistymisasiossa.

TYÖLLISTÄMINEN JULKISTEN HANKINTOJEN KAUITTA

Tavoitteena on edistää julkisten hankintojen sosiaalisten kriteerien

Kuva: Kati Savela

Walter Fortelius oli Aktivera Resurser -projektin johdossa ja toimi Job Shadow Day -tapahtuman vastuuhenkilönä.

ja työllistämisehtojen käyttöä vammaisten ja osatyökykyisten työllistymisen tukemiseksi. Toinen tavoite on jakaa tietoa asiasta sekä välityömarkkinatoimijoille että niiden kautta avointen työmarkkinoiden työpaikoihin. Toimintavuonna välityömarkkinatoimijoille kerrottiin niiden mahdollisuuksista osallistua julkisia hankintoja koskeviin kilpailutuksiin.

Vuonna 2016 olimme mukana THL:n koordinoimassa Hankinnoista duunia -hankkeessa (Handu) levittämällä tietoa ja hyviä käytäntöjä. Hankkeessa neljä kaupunkia soveltaa julkisissa hankinnoissa työllistämisehtoja, jonka avulla tavoitellaan noin sadalle pitkäaikaistyöttömälle, nuorelle, maahanmuuttajalle, osatyökykyiselle tai vammaiselle henkilölle työ-, oppisopimus- tai työkokeilupaiikkaa.

Paikkoja saatiinkin toivottu määrä pitkälti jo vuoden 2016 aikana. Työllistämistä on ollut tavoitteen mukaisesti myös useilla toimialoilla. Kehittämiskohteena on vielä löytää ja muotoilla muihin kuntiin monistettavia toimintamalleja.

UUDET AVAUKSET

Säätiö jätti toukokuussa päättyneeseen RAY:n avustushakuun kolme avustushakemusta. Paikka Auki -ohjelmasta haettiin avustusta Vatesin kohderyhmään kuuluvan nuoren palkkaamiseen, kolmivuotis-

Kuva: Kati Savela

Kehittämispäällikkö Kaija Ray on Vatesin PARTY-osahankkeen vastuuhenkilö. Ray vastaa myös Vatesin koulutustoiminnasta (sivu 16).

ta projektirahoitusta haettiin Kehittämisen koordinaatiohanke KeKo – Elinvoimaa järjestöille yhdessä vaikuttaen -projektille ja Osaamisella ratkaisuihin -hankkeelle. Säätiö jätti syyskuussa päättyneeseen RAY:n avustushakuun avustushakemukset yleistöimintään ja kahteen kohdennettuun avustuskohteeseen.

Lisäksi haimme Kelan kehittämisrahoitusta keuhkokuumeen ja syksyllä ammatilliseen kuntoutukseen painottuvia hankkeita. Hankkeiden painopiste oli Kelan työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen kehittämisessä. ✕

Lisäksi olimme mukana seuraavissa hankkeissa / projekteissa:

Yritystä!-projekti, Invalidiliitto
SOSKU-hanke, sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämissuunnitelma, THL
Työtä Kohti – Helsingin seurakuntayhtymän työllistämisen tuki -hanke
Kohti osatyökykyisten työllistymisen palvelumalleja, Varsinais-Suomen ELY
RATKO- ja Vahti-hankkeet, Vamla
Kehitysvammaiset ihmiset töihin eli KIT-hanke, Kehitysvammaliitto
TALLI-hanke, Puustellin Tuki ry
Löydä kyky -hanke, Autismsäätiö
Työelämän tuoret tuulet, Aula työkotien Kannatusyhdistys ry
Walttivalmennus, Salon kaupunki
Duunimentori – asenteesta rekrytointiin -hanke, Lihastautiliitto
Vates-säätiön edustaja on mukana Invalidisäätiön valtuuskunnassa ja Kiiptulan ammattiopiston johtokunnassa.
Säätiön johtaja osallistui Työelämä 2020 -hankkeen johtoryhmään.

Vaikuttamis- ja edunvalvontatyö

TAVOITTEEMME:

Työllisyyspolitiikassa vaikuttamme siihen, että vammaiset henkilöt pääsevät työsuhteeseen työhön ja saavat näin aidot työsuhteen tuomat edut, kuten työehtosopimuksen mukaisen palkan ja sitä kautta tulevan eläkekertymän, loma-oikeuden, loma-ajan palkan ja oikeuden työterveyshuoltoon. Tämä lisää vammaisten henkilöiden yhteiskunnallista näkyvyyttä potentiaalisena työvoimana.

Tavoitteenamme on vaikuttamiskeinoilamme turvata työvoimapalvelujen saatavuus ja tarvittavat resurssit vammaisille henkilöille ja työkyvyttömyyseläkeläisille. Vaikuttamistyössä kuuntelemme myös työllistämiskenttää.

Vaikutamme siihen, että vammaisia nuoria ei aseteta perusteettomasti eriarvoiseen asemaan opiskelijavalinnoissa ja että yhteiskuntakuun tavoitteet toteutuvat myös heidän näkökulmastaan. Painopistealueena palvelujärjestelmään vaikuttamisessa on TE-hallinto, koska sillä on rooli lähes kaikissa lähiaikojen lakimuutosten toimeenpanossa. Huomioimme vammaisten nuorten aseman näkyvyyden näissä uudistuksissa.

TYÖELÄMÄ 2020 -HANKKEEN JOHTORYHMÄ

Toimimme yhä TEM:in johtaman Työelämä 2020 -hankkeen eri tasoilla. Tavoitteenamme oli mm. jalkauttaa alueellisesti Väilyömarkkinat osana työelämää -projektin tuotokset yhteistyössä Työelämä 2020 -alueverkostojen ja verkostojen kanssa. Näin tukisimme projektin aikana muutostunteiden yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä.

Kuva: Tiina Jäppinen

Kehittämispäällikkö Jukka Lindbergin mukaan kesällä tehdystä kyselystä ilmeni, että käytännön apu työllistämisessä on yrittäjälle joskus rahallista tukea tärkeämpää.

Yhdeksi saavutukseksi tässä voidaan laskea se, että Vates-säätiö teki ja analysoi korkeakouluharjoittelija **Petteri Sääskilahden** avulla kyselyitä Väilyömarkkinat osana työelämää -projektin tulosten juurruttamiseksi. Kyselyitä tehtiin sekä projektiin osallistuneille henkilöille esim. TE-toimistoista ja järjestöistä että yritysmaailman edustajille.

– Vastausten mukaan projekti onnistui saattamaan yhteen väilyömarkkinatoimijoita eri alueilla. Lähes kaikki vastaajat halusivat jatkossakin kehittää toimintamalleja yhdessä muiden väilyömarkkinatoimijoiden kanssa, kertoo kehittämispäällikkö **Jukka Lindberg**.

Asiantuntijat toivoivat yritys yhteistyöltä mm. avoimuutta esimerkiksi eri tukimuotojen myöntämisperusteissa.

EDUNVALVONTA JA VAIKUTTAMINEN

Tavoitteemme

Vaikuttamistyötä ja edunvalvontaa teemme henkilökohtaisiin tapaamisii yhteistyökumppaneiden, kansanedustajien, rahoittajien ja ministeriöiden edustajien kanssa.

Seuraamme lakiuudistuksia, annamme lausuntoja ja kannanottoja yhteistyössä mm. taustayhteisöjen, Vammaisfoorumin työllisyysryhmän ja Kyvyt käyttöön -verkoston kehittämissyöryhmien kanssa.

Kuva: Jenny Salo

Työpaikka voi löytyä esimerkiksi työssäoppimis- tai harjoittelujakson kautta.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Kansanedustajilta toivottiin vaikuttamistyötä mm. työllistymistä edistävien uudistusten hyödyntämiseksi osatyökykyisten palvelujärjestelmän osalta.

Yhtenä pääaiheena toimintavuonna oli ammatillisen koulutuksen reformin sisältämä koulutusoppimus ja erityisammattopilaitoksista valmistuvien opiskelijoiden työelämäpolkujen edistäminen.

Yhdessä AMEO:iden (amatilliset erityisoppilaitokset) rehtoreiden kanssa nostimme konkreettisia ehdotuksia lainvalmisteluun. Esittelimme ajatuksiamme lakivalmistelun kannalta tärkeiden valiokuntien kansanedustajille, lainvalmistelusta vastaaville virkamiehille sekä opetus- ja kulttuuriministeri **Sanni Grahn-Laasoselle**.

Vates antoi neljä lausuntoa ja kolme kannanottoa, jotka valmisteltiin taustayhteisöjen kanssa. Lisäksi Vates osallistui Kuluttajaparlamentin lausuntoon.

Selvityshenkilö **Maria Kaisa Aula** teki työministeri **Jari Lindströmin** toimeksiantosta selvityksen eri toimijoiden näkemyksistä toimenpiteistä, joilla työnantajat voivat helpommin palkata työttömiä ja työttömät hakeutua töihin tai yrittäjiksi. Vates-säätiön asiantuntijat olivat aktiivisesti mukana vuoropuhelussa, jonka tuotoksena selvitys syntyi.

Vates osallistui työ- ja elinkeinoministeriön kutsusta työryhmään, jossa laadittiin linjaukset järjestökentän (väilyömarkkinatoimijoiden) ja TE-palvelujen yhteistyölle, jotta vaikeasti työllistyvien palvelut olisivat turvatut, vaikka työllisyysmäärärahat vähenivät.

LAKINEUVONTA, KONSULTOINTI

Vuoden 2016 aikana lakiasioiden asiantuntija **Teppo Rautjärvi** teki 60 lakineuvontaa.

Lakineuvonnat käsitelivät työelämän eri alueita, kuten palkkatukea, avotyötoimintaa, kunta- ja kaupunkilisiä, työolosuhteiden järjestelytukea, mukautuksia ja esteettömyyttä, sosiaalista ja vammaisryrittäjyyttä, työkokeilua, työkyvyttömyyseläkkeen lepäämään jättämistä, kuntouttavaa työtoimintaa ja irtisanomisen edellytyksiä.

Neuvoja kysyivät niin työntekijät, työnantajat kuin viranomaisetkin. Neuvontoja tehtiin sähköpostitse, puhelimitse ja henkilökohtaisilla tapaamisilla. Tavoitteena on, että Vatesin nettisivuille muodostuu "neuvontakirjasto" vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymisen haasteellisista kokemuksista. ✖

LINKKI neuvontatapausesimerkkeihin: www.vates.fi/vates/lakitietoa/tapausesneuvonta.html

Lausunnot

Lausuntoihin ja kannanottoihin säätiö pyysi kommentteja taustayhteisöiltään ja muotoili lausunnot vastaamaan niiden tavoitteita.

- » sosiaali- ja terveysministeriölle asetusluonnoksesta rahayhteisöjen yhdistämisestä sekä sisäasiainministeriölle esitysluonnoksesta laeiksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta
- » sosiaali- ja terveysministeriölle esityksestä laiksi perustulokokelusta
- » työ- ja elinkeinoministeriölle esityksestä laiksi työvoima- ja yrityspalveluista
- » valtioneuvoston kansliaan ehdotuksesta valtionhallinnon viestintäsuositukseksi
- » opetus- ja kulttuuriministeriölle esityksestä laiksi ammatillisesta koulutuksesta.

Lisäksi Vates osallistui Kuluttajaparlamentin kokoamaan lausuntoon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi luottolaitostoiminnasta.

Lisäksi annettiin kommentit SOSTE ry:n koordinoimaan kansalaisaloitteeseen Nollatuntisopimuksen kieltämisestä lailla. Vastasimme myös oikeusministeriön otakantaa.fi -sivustolla olleeseen kuulemiseen aiheesta Toteutuvatko kielelliset oikeudet? Vates oli myös yhtenä allekirjoittajana kuntoutusverkoston laatimassa kannanotossa *Kuntoutuksen järjestymisestä uudistuvassa sotessa*.

Kuva: Janika Takatalo

Johtaja Jaana Pakarinen (oik.) kävi keskustelemassa ammatillisen koulutuksen reformista mm. ministeri Sanni Grahn-Laasosen (vas.) Keskuspuiston ammattiopiston rehtori Sirpa Lukkalan ja Ammattiopisto Luovin johtaja Tarja Männyn kanssa.

Kuva: Jaana Pakarinen

Jaana Pakarinen kävi mm. Laptuote-säätiössä keskustelemassa yhteisestä vaikuttamistyöstä. Laptuote-säätiö on Vatesin yksi taustayhteisöistä, joita v. 2016 oli 36. Kuvan ovat tehneet uravalmennuskurssille osallistuneet, jotka pohtivat vahvuuksiaan työpaikan hakuun ja voimaantumiseen liittyen.

Verkostoyhteistyö

TAVOITTEEMME: Osana verkostoa toimii kehittämissyörymiä, joiden tarkoituksena on yhteisvoimin avata mahdollisuuksia laajempaan vaikuttamistyöhön. Vuonna 2016 erityisenä tavoitteena oli hyödyntää verkostoyhteistyötä muun muassa osatyökykyisyyteen liittyvän tiedon levittämisessä, työhönvalmennuksen yhteisessä kehittämisessä ja vammaisten henkilöiden yrittäjyyden edellytysten parantamisessa.

OSKU-VERKKOPALVELUN SUUNNITTELU- JA SISÄLTÖTYÖ

Vates jatkoi Kuntoutussäätiön johtamaa Osku – Tie työelämään -verkkopalvelun (STM) rakentamista yhdessä Kuntoutussäätiön ja Vakuutuskuntoutus VKK:n kanssa.

Vates toi sivuston rakentamiseen mukaan vammais- ja muiden sosiaalialan järjestöjen näkemyksiä järjestöjen roolista työelämään pääsemisessä ja työssä pysymisessä. Samoin Vates antoi panoksensa kuntoutukseen ja työnantajan tai -hakijan tukimuotoihin liittyviin osioihin. Sivusto avattiin marraskuun lopussa ja STM päätti jatkaa sen kehittämistä käyttäjien palautteiden ja sisäisen kehityksen perusteella. Vates kutsuttiin mukaan jatkokehittämiseen.

VAMMAISFOORUMIN TYÖLLISYYSRYHMÄ

Vammaisfoorumin työllisyysryhmä (tästä eteenpäin ”työllisyysryhmä”) teki monipuolista vaikuttamistyötä. Se mm. pyysi yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoa selvittämään, syrjitäänkö palkkatukimäärärahojen jaossa osatyökykyisiä. Onko syrjivää esim. linjaus, että palkkatukeen oikeutettuja ovat vain 300 päivää työmarkkinatukea saavat?

Vuoden alussa julkaistiin Vammaisjärjestöjen työllisyyspalvelut -esite, jonka tekemisessä työllisyysryhmä oli mukana. Esitteen laatimista koordinoi Vatesin Tiedolla vaikuttaminen -hanke (ks. sivu 9).

Työllisyysryhmä järjesti kolme Työ kuuluu kaikille! -tilaisuutta työ- ja elinkeinotoimistoissa. Niihin osallistui TE-toimistojen henkilökuntaa ja asiakkaita.

Työllisyysryhmää kuultiin STM:n työkyvyttömyyseläkkeen ja ansiotulon kannustinloukkujen vähentämistä valmistelevalle työryhmässä.

KYVYT KÄYTTÖÖN -VERKOSTO

Kyvyt käyttöön -verkostossa oli vuoden päättyessä n. 860 jäsentä, jotka edustivat n. 750 yhteisöä. Verkostoa hyödynnettiin aktiivisesti kehittämissyörymien kokoamisessa, Vatesin tiedotusasioiden levittämisessä sekä kyselyjen ja kartoitusten areenana. Kyselyillä saatiin vastauksia mm. viestinnästä ja sen kehittämistoiveista.

KUNTOUTUSVERKOSTO

Vates on jäsenenä Kuntoutussäätiön ja SOSTE ry:n perustamassa kuntoutusverkostossa, joka on kokoontunut teemapohjaisesti muutaman kuukauden välein. Verkosto on laajentunut, ja nyt se kattaa laajasti eri kuntoutuksen osa-alueita. Verkostolla on ollut myös yksi yhteinen kannanotto ja sen pohjalta pidettiin Pikkuparlamentissa kesällä 2016 tilaisuus aiheesta *Järjestöt ihmiskeskeisen kuntoutusjärjestelmän rakentajina*.

VAMMAISTEN YRITTÄJYYDEN EDISTÄMINEN

Edistimme omalta osaltamme vammaisten henkilöiden työllisyyden edellytyksiä ja yrittäjyyden kasvumahdollisuuksia osallistamalla Invalidiliiton koordinoimaan Yri-

tystä!-projektiin. Sen tavoitteena on lisätä vammaisten henkilöiden perustamien yritysten määrää Suomessa tiedotus-, mentoointi- ja koulutustyöllä. Yritystä!-projektissa Vates oli ohjausryhmän jäsenenä, tiedotti projektista ja osallistui tapahtumien sisällön suunnitteluun.

Vates-säätiö oli mukana Nordic Healthcare Group'n koordinoimassa Vammaisten henkilöiden yrittäjyys ja sen tuki -tutkimushankkeessa yhdessä Turun kaupparokkeakoulun kanssa. Tutkimushanke sai rahoituksen Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan kautta. Se oli osa Osatyökykyisille tie työelämään -kärkihankkeen (STM) Vammaisyrittäjyys-projektia. Vates järjesti työpajoja ja toi mukaan vammaisjärjestöjen asiantuntemusta ja verkostoja mm. Yritystä!-projektin kautta. Selvitys valmistui vuoden 2017 alkupuolella.

VÄLITYÖMARKKINATOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRYHMÄ

Työ välityömarkkinatoimijoiden yhteistyöryhmän jäsenenä ja koordinoijana jatkui aktiivisesti. Välityömarkkinat osana työelämää -projektin tuotoksina syntyneitä valityömarkkinat.fi-verkkosivuja ja esitettä

Kuva: Kati Savela

Vammaisten henkilöiden yrittäjyys ja sen tuki -selvitykseen kuului työpajoja, joissa oli mukana kohderyhmään kuuluvia ja asiantuntijoita. Työpajoissa pohdittiin mm. sitä, mihin asioihin vammaiset henkilöt tarvitsevat eniten tukea yritystoiminnassaan.

hyödynnettiin viestinnässä, ja M/S SOSTE -seminaariristeilyllä järjestettiin verkostotaapaaminen. Kaiken kaikkiaan tietoisuus yhteistyöryhmästä ja sen kautta vaikuttamisesta on saavuttanut alueellisia toimijoita entistä paremmin.

Vaikuttamistyössä toiminnan pääpaino oli TE-palvelujen ja järjestöjen välisten yhteistyötä koskevien linjausten valmistelussa yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Suurin huoli kohdistui siihen, että järjestöjen mahdollisuuksia järjestää palkkatuetta työtä ollaan rajoittamassa, mikä hankaloittaa kauempina työelämästä olevien, erityisesti osatyökykyisten henkilöiden tuettua siirtymistä työelämään. Työ jatkuu samalla kun valmistaudutaan työvoimajärjestöjen siirtymiseen maakuntiin ja pyritään varmistamaan järjestöille riittävät toimintamahdollisuudet ja -resurssit uudessa tilanteessa.

Vammaisfoorumin työllisyysryhmä kokoontui vuoden aikana kerran Vatesin tiloissa. Kokousta johti silloin Teppo Rautjärvi.

SUOMIAREENA-YHTEISTYÖ

Kirkkohallituksen koordinoimassa SuomiAreena-yhteistyössä olimme mukana muiden sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa. Vates oli ideoimassa kahta paneelikeskustelua, joista toinen käsittelee työelämää, toinen hoitoon pääsyä. Lisäksi suunnittelutyöhön kuului ns. EriMingle-tapah-

tuman sisällön valmistelua, jossa oli mukana mielenterveyskuntoutujia ja työttömiä.

Paneelit ja EriMingle keräsivät yhteensä satoja vieraita, ja EriMinglen konseptia päätettiin jatkaa seuraavanakin vuonna. Vates on mukana järjestelyissä myös kesällä 2017. ✖

Kuva: Kati Savela

Tapahtumat ja tilaisuudet

Kuvat: Kati Savela

Vates-päivillä pidettiin paneelikeskustelu itsensä työllistämisen esteistä ja mahdollisuuksista. Kuvassa vasemmalta Kaarina Jokinen, Metsä-Patu ky; Jarna Heinonen, Turun kaupparokkeakoulu; Jukka Lindberg, Vates-säätiö; Sinikka Winqvist, Invalidiliitto; Susanna Lindroth sekä Jaana Argillander, Näkövammaisten liitto.

Vates-päivät

Yhtenä yleisenä tavoitteena vuodelle 2016 oli nostaa työelämän esteettömyyden merkitys ja esteettömyydestä saatavat monet edut keskusteluihin yhteistyössä vammaisjärjestöjen kanssa. Niinpä Vates-päivien pääteemaksi 11.–12.5. valittiin esteettömyys. Päiviin osallistui n. 80 henkilöä. Saadusta palautteesta kävi ilmi, että Vates-päivien aiheista kiinnostavimpina pidettiin työllistämisen uusien ideoiden ja käytäntöjen esittelyä.

Onnistumiset ja jatkokehittäminen

Vates-päivien onnistumisia oli tutun asian, esteettömyyden, esiin nostaminen uuden näkökulman kautta. Päivillä saatiin tietoa mm. sosiaalisesta ja aistiesteettömyydestä. Tämä näkökulman laajennus johtaa pohtimaan asioita aiempaa avarammin muissakin koulutuksissa ja muussa toiminnassa.

Tulielu-kunniakirja luovutettiin Lihastautiliiton suunnittelija Liisa-Maija Veraiselle (kesk.) pitkäjänteisestä työstä esteettömyysnäkökulman esiin nostamisessa ja käytännön ratkaisujen toteuttamisessa.

Palkinnon luovuttivat hallituksen edustajana Pirjo Väänänen (vas.) ja yhdenvertaisuusvaltuutettu Kirsi Pimiä (oik.)

Koulutukset

Vatesin tarjoamissa koulutuksissa on yhä paremmin huomioitava maksullisten tilaisuuksien luonne. Kilpailu on kiristynyt ja talous tiukoilla monilla alan toimijoilla. Siksi pyrimme systemaattisesti kehittämään profilointia ja hakemaan koulutuksiimme omia vahvuuksia ja erityispiirteitä, jotain sellaista, mitä vain Vates voi tarjota. Sisältöjen näkökulmiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Kyvyt käyttöön -seminaari

Kyvyt Käyttöön -seminaari järjestettiin syyskuussa Seinäjoella. Aihekokonaisuuksina olivat tulevaisuuden työelämän mahdollisuudet sekä asiakkaan kohtaaminen ja motivointi asiakastyössä. Seminaarissa oli 81 osallistujaa ja 10 puhujaa.

Onnistumiset ja jatkokehittäminen

Palaute oli pääosin positiivista, etenkin yhteiselle keskustelulle ja pohdinnalle varattua aikaa kiiteltiin. Seminaarin teemoiksi toivottiin jatkossa työelämän monimuotoisuuden kehittämisen ja yritys yhteistyön kysymyksiä sekä eri hankkeissa kehitettyjen hyvien toimintatapojen jakamista.

Kyvyt käyttöön -seminaarissa Seinäjoella paneelikeskustelussa käsiteltiin työhönvalmennuksen tavoitteita. Millaisia keinoja se nyt antaa työelämään siirtymiseen ja missä olisi vielä kehitettävää?

Johdon päivät

Työllistämisyksiköiden johdon päiville marraskuussa Helsingissä osallistui 41 henkilöä. Tilaisuuden pääteemana olivat työllistämispalveluiden muutokset ja toimialan omat mahdollisuudet.

Onnistumiset ja jatkokehittäminen

Aiheita kuvailtiin hyviksi ja ajankohtaisiksi. Yrittäjyyden ja itsensä työllistämisen teemaa pidettiin antoisimpana. Omaan työtä varten tilaisuudesta jäi käteen esimerkiksi tietoa osatyökykyisyydestä ja julkisista hankinnoista. Jatkossa osallistujia kiinnosti yhteinen kehittämistyö mm. kiertotalouden ja kansainvälisen yhteistyön saralla. Maakuntauudistuksen myötä kiinnostaviksi aiheiksi nousevat myös kuntien ja niiden yhtiöiden mahdollisuudet työllistämässä.

Muut tilaisuudet ja palvelut

Vates-säätiön *Avoimet ovet* karkauspäivänä 29.2. keräsi n. 30 kävijää. Tavoitteena oli tavata sidosryhmien edustajia vapaamuotoisesti niin, että kynnyksellä tutustumaan vateslaisiin ja säätiön toimintaan olisi mahdollisimman matala. Tilaisuudessa onnistuttiinkin solmimaan uusia kontakteja Vatesin ja muiden toimijoiden kesken kuin myös vieraiden välillä.

Skrämmer Sote – Selviämmekö Sotesta? -seminaari järjestettiin marraskuussa Helsingissä. Pääteemana kaksikielisessä seminaarissa oli pitkäaikaissairaiden ja vammaisten henkilöiden sosiaalipalvelut ja työllistyminen sote- ja maakuntauudistuksessa. Seminaariin osallistui n. 30 henkilöä ja se sai kiitosta uudelta avaukselta Vatesin koulutustarjonnasta sekä ennakkoluulottomasta toteuttamisesta kaksikielisenä. Seminaarissa todensimme hyväksi mallin, jossa ymmärtäminen helpottuu, kun sisältö on näkyvässä kummallakin kielellä.

Tuettu työllistyminen ja työllistämisen tukipalvelut -seminaari joulukuussa. Seminaari oli Vatesin uudellinen koulutustapahtuma, joka muodostettiin tuettu työllistyminen 20 vuotta Suomessa -tematiikan ympärille. Seminaarissa oli 54 osallistujaa ja 14 puhujaa. Päivän sisältöä keuhuttiin asiantuntevaksi, monipuoliseksi ja kattavaksi kokonaisuudeksi.

Muusikot Pekka Nylund ja Seppo Luusalo esiintyivät Avoimissa ovissa. Laukuun osallistui välillä myös Luusalon opaskoira Ärrä.

Kansainvälinen yhteistyö ja tietojenvaihto

TAVOITTEEMME: Kansainvälisen yhteistyömme tavoitteena on verkostoitua sellaisten pääasiassa eurooppalaisten organisaatioiden kanssa, joilla on Vatesin kanssa yhteneviä tavoitteita. Toiminnan painopiste on työhönvalmennuksen toimintojen yhteistyössä. Lisäksi tavoitteena on levittää ja jalkauttaa muihin maihin suomalaisia hyviä käytäntöjä. Näitä käytäntöjä on kehitetty sosiaalisissa yrityksissä ja osuuskunnissa sekä muissa yhteisöissä, jotka tarjoavat työtä ja työllisyyspalveluita vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille.

Vatesissa vieraili vammaisjärjestöjen edustajia Vietnamista ottamassa oppia tuetun työllistymisen mallin perustamiseen. Vasemmalla Kaija Ray, Vates ja takana Maija Rauma Kelasta.

Toimintavuonna keskityimme työskenteleeseen olemassa olevien yhteistyötahojen kanssa.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Vuonna 2016 Vatesin kansainvälinen toiminta sisälsi vierailuja yhteistyökumppaneiden organisaatioissa sekä osallistumisia konferensseihin. Vates myös otti vastaan vieraita useista maista. Vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työmarkkinatilanne ja työllistämisen käytännöt Suomessa kiinnostavat muualla, ja vuosien aikana solmitut kontaktit poikivat yhteistyöpyyntöjä. Vierailijat haluavat yleensä oppia Suomen palvelujärjestelmästä ja vammaisten työllisyyden hoidon organisoinnista.

Vierainamme oli esim. eteläkorealaisia sosiaalikeskusten vastuuhenkilöitä ja kahden työkeskuksen vastuuhenkilöt Belgiasta, jotka kävivät valmistelemaan vuoden 2017 yhteistyötä. Syksyllä otimme vastaan viro-

laisen Astangun koulutus- ja kuntoutuskeskuksen ryhmän.

Vates järjesti 13 vietnamilaiselle vammaisjärjestöjen edustajalle viikon perehtymisohjelman tuettuun työllistymiseen. He haluavat rakentaa tuetun työllistymisen mallin maahansa.

Vatesin edustajat osallistuivat Social Firms Europe CEFECin johtokunnan kokoukseen ja EUSEn (European Union of Supported Employment) kokouksiin. EUSEssa suunniteltiin sisältöä 1. maailmankonferenssiin, joka pidetään Pohjois-Irlannin Belfastissa kesäkuussa 2017. Yhteistyö EUSEn kanssa näyttää kasvavan. Esimerkkinä siitä jäsenet osallistuivat Euroopan Komission kutsumana konsultaatioon, joka koski vammaisten yhteiskunnallisten oikeuksien toteutumista Suomessa.

Kehittämispäällikkö **Jukka Lindberg** osallistui Workability Internationalin European Disability Employment Forum -tapah-

tumaan ja kävi Tokiossa kutsuttuna luennoijana Japanese Society of Rehabilitation of Persons with Disabilities'in (JSRPD) järjestämässä sosiaalisen yrittämisen seminaarissa.

Kehittäminen jatkuu

Kansainväliset verkostomme laajenivat entisestään vuoden 2016 aikana. Jatkossa tavoitteena on löytää verkostoista lisää synergiaa ja saada kotimaisia toimijoita mukaan yhteistyöhön. Uutena mahdollisuutena näemme yhteistyön mm. EU:n työllisyys- ja sosiaaliasioiden sekä Euroopan neuvoston sosiaalisen toimialan kanssa. Etenkin Euroopan Komission hyväksymään vammaisstrategiaan liittyvä ja sen kautta viriävä yhteistyö voi tuoda kansainväliseen toimintaamme uusia työtapoja. ✂

EUSEn kokouksen edustajat Manchesterissa/Brysselissä yhteispotretissa.

Kyvyt käyttöön -lehtiä ilmestyi kaksi. Ensimmäisen pääteemana oli vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä edistävät ja vaikeuttavat asiat, toisessa työhön ja työssä kuntoutumisen keinot.

Kuva: Laura Junnilinen

Viestintävastaava Kati Savela ja Tiedolla vaikuttaminen -hankkeen hankepäällikkö, toimittaja Tiina Jäppinen opiskelivat videokuvauksen saloja Keskuspuiston ammattiopiston AV-viestinnän opettajien johdolla.

Tiedotus ja viestintä

TAVOITTEEMME: Vuonna 2016 tavoitteenamme oli saada viestintäkanavamme täydentämään entistä paremmin toisiaan. Tätä tehdään mm. laajentamalla Kyvyt käyttöön -lehden juttuja nettisivuille ja markkinoimalla blogikirjoituksiamme. Halusimme lisätä kuvallista viestintää, jotta Vatesin toiminta tulisi konkreettisemmaksi valokuvien ja videoiden kautta. Osana tavoitetta suunnittelimme oman kuvapankin perustamista valokuvauskilpailun avulla. Kuvapankkia voi hyödyntää mm. lehden kuvituksessa.

Viestintävastaava Kati Savela

Yksi kehittämistavoitteemme oli parantaa viestintämme esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Lisäksi pyrkimyksenä oli lisätä vuorovaikutteisuutta verkostojen kanssa, joita ovat mm. järjestöviestijöiden Vaikutusta ja verkostoidu (v. 2016 alkaen nimellä Vatesin koordinoima viestintäryhmä), taustayhteisömme ja Vatesin koordinoima työhönvalmentajien verkosto.

Vuoden 2016 tavoitteena oli laajentaa viestintää pysyvästi kaksikieliseksi.

Onnistumiset, merkittävät etapit

Toimintavuonna yhä useampi vateslainen kirjoitti blogiimme. Vatesin toimintakenttä tuli tutummaksi myös sitä kautta, että lakiasioiden asiantuntija alkoi kirjoittaa tiivistelmiä neuvontatapauksistaan ja niihin liittyviä blogitekstejä. Vatesin blogeja jaettiin some-kanavilla ja niistä tuli palautetta, joten tämä viestintämuoto todettiin vaikuttavaksi.

– Myös vierasblogeja alettiin julkaista osana verkostoyhteistyötä. Yhteistyötä vahvisti myös viestintäkysely, jonka vastauksissa Vatesilta toivotaan mm. tietoa työllistämistä edistävistä tuista ja käytännön esimerkkejä niiden käytöstä. Toiveet otettiin huomioon tulevien vuosien toimintasuunnitelmassa, viestintävastaavana toimiva **Kati Savela** sanoo.

Verkostotapaamisten tuloksena jaoimme juttuideoita ja teimme artikkeleita toistemme julkaisuihin. Teimme Vatesin kehittämiskoordinaattorin ja työhönvalmentajien verkoston kanssa Työhönvalmennus Extra -julkaisun, jonka tekemisessä käytimme tavoitteemme mukaisesti osatyökykyisten työpanosta (ks. sivu 8).

Ruotsinkieliset sivut avattiin syksyllä 2016, mutta niiden laajentaminen siirtyi toteutettavaksi myöhempään ajankohtaan, kunnes ruotsinkieliseen viestintään saadaan ulkopuolista rahoitusta.

Kehittäminen jatkuu

Yhdeksi kehittämiskohteeksi jäi mm. kuvapankin rakentaminen ja kehittäminen. Jatkamme loppuvuonna 2016 aloitettua kuvapankin rakentamista alkuperäisestä poikkeavalla tavalla. Kuvakilpailu järjestetään todennäköisesti sitten, kun kuvapankissa on riittävästi muilla tavoin kerättyjä kuvia.

Nettisivujemme käytettävyyttä parannamme hankkimalla perustietoa selkokielestä ja esteettömyyskriteereistä. Lisäämme myös videotuotantoa. ✂

Talous

Vates-säätiön tärkeimmät rahoituslähteet toimintavuonna olivat Raha-automaattiyhdistyksen yleisavustus sekä kohdennettu toiminta-avustus kehittämistoimintaan ja verkostotyöhön. Näiden osuus toteutuneista tuotoista oli 67 prosenttia. Lisäksi säätiö sai rahoitusta määräaikaisiin projekteihin tai hankkeisiin RAY:ltä, Euroopan sosiaalirahastolta (ESR), sosiaali- ja terveysministeriöltä, Valtioneuvoston kanslian selvitys- ja tutkimustoiminnalta sekä Sftiftelsen Brita Maria Renlunds minne -säätiöltä. Koulutusten ja tilaisuuksien osallistumismaksut ja julkaisumyynni muodostivat myös osuutensa tuotoista.

Säätiön varsinaisen toiminnan kulut olivat 906 595,82 euroa. Asiantuntijaorganisaatiossa henkilöstökulut muodostavat huomattavan osan kokonaiskuluista. Vates-säätiön kohdalla henkilöstökulujen osuus kokonaiskuluista oli 68 prosenttia vuonna 2016.

Toiminnan kokonaistuotot olivat 903 166,44 euroa, josta Raha-automaattiyhdistyksen avustusrahoitusta oli kaikkiaan 88 prosenttia, muita projektirahoituksia 6 prosenttia sekä muita tuottoja, sisältäen mm. koulutusten ja seminaarien osallistumismaksut, julkaisumyynnin ja luentopalkkiot, yhteensä loput 6 prosenttia.

Tilikauden tulos oli 3 430,67 euroa alijäämäinen. Säätiön taloudellinen tilanne on vakaa.

Talouspäällikkö Pasi Ylipaavalniemi

Hallinto ja luottamuselimet

Hallitus kokoontui toimintavuonna kuusi kertaa. Kokouksissa käsiteltiin tilinpäätöksen ja muiden jokavuotisten asioiden lisäksi mm. säätiön uusien sääntöjen hyväksymistä. Muita käsiteltyjä asioita olivat esimerkiksi uusi hallinto- ja taloussääntö, Tulisielu-tunnustuksen saajan valinta, YK:n vammaissopimuksen merkitys Vatesin toiminnalle, uusien yhteisöjen haku säätiön taustayhteisöiksi ja uuden strategian valmistelu. Myös henkilöstön säätiön toiminnasta tekemä itsearviointi oli hallituksen asialistalla.

Valtuuskuntaan ei vuoden aikana tullut uusia taustayhteisöjä. Avoin haku taustayhteisöksi (joiden edustajista valtuuskunta koostuu) julkistettiin vuoden lopulla ja moni taho oli kiinnostunut liittymään taustayhteisöksi. Nuorten Ystävät ry hyväksyttiin taustayhteisöksi joulukuussa ja jäsenyys astui voimaan vuoden alussa 2017.

Säätiön säännöt uudistettiin uuden säätiölain mukaisiksi. Uuden säätiölain mukaisissa säännöissä hallitus on säätiön ainoa virallinen toimielin. Valtuuskunta on merkittävä strategisen tason linjauksia määrittävä toimija.

HALLITUS

Puheenjohtaja:

Marja Pihkala, *Invalidiliitto ry*

Varapuheenjohtaja:

Marita Ruohonen, *Suomen Mielenterveysseura ry*

Risto Burman, *Kehitysvammaisten Tukiliitto ry*

Harri Hellstén, *Suomen Yrittäjät*

Jukka Lindberg, *Hämeen liitto*

Mikko Räsänen, *EK*

Pekka Räsänen, *Kuurojen Palvelusäätiö*

Pirjo Väänänen, *Suomen Ammattijärjestöjen Keskusjärjestö SAK ry*

Helena Ylikylä-Leiva, *Neuroliitto*

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja:

Toiminnanjohtaja Timo Haapoja,

Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistys ry

Varapuheenjohtaja:

Toimitusjohtaja Juhani Törmä, *Kiipulasäätiö*

Vates-säätiön valtuuskuntaan on jokaisella taustayhteisöllä mahdollisuus valita yksi edustaja ja hänelle henkilökohtainen varaedustaja. Vuonna 2016 valtuuskunnassa oli 32 jäsentä. Taustayhteisöt on kerrottu sivulla 23.

VÄLITYÖMARKKINATOIMIJOIDEN YHTEISTYÖRYHMÄ

Koordinaattori, sihteeri:

Kehittämispäällikkö Jukka Lindberg, *Vates-säätiö*

8 muuta jäsentä

Henkilöstö ja Vatesin hallitus pitivät keväällä yhteisen palaverin, jossa suunniteltiin uutta strategiaa.

JÄSENYYDET TYÖ- JA OHJAUSRYHMISSÄ

Olemme asiantuntijaroolissa erilaisissa valtakunnallisissa työryhmissä ja ohjausryhmissä. Säätiön kehittämishenkilöstö osallistuu seuraavien projektien ja hankkeiden ohjausryhmiin kutsuttuina jäseninä:

» Walttivalmennus, *Salon kaupunki ja Varsinais-Suomen ELY-keskus, 2014–2016*

» Kehitysvammaiset ihmiset töihin – syrjäytymisestä osallisuuteen, *Kehitysvammaliitto, RAY, 2013–2016*

» Duunimentori, *Lihastautiliitto, RAY, 2014–2016*

» Talli-hanke, *Puustellin tuki ry, RAY, 2015–2017*

» Löydä kyky -projekti, *Autismisäätiö, RAY, 2015–2016*

» Hankinnoista duunia, *Terveystien ja hyvinvoinnin laitos, ESR, 2015–2017*

» PARTY (Parempaa työ- ja toimintakykyä), *Rauman kaupungin hallinnoima ESR-hanke, Vatesilla osahanke, 2015–2018*

» Osku – Tie työelämään -verkko palvelu, *STM, 2015–*

» Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke *SOSKU, THL, ESR, 2015–2018*

» Työtä kohti, *Helsingin seurakuntayhtymä, Helsingin seurakunnat, 2016–*

» Kohti osatyökykyisten työllistymisen palvelumalleja -hanke *TEM, ESR, 2014–2016*

» Työelämän tuoret tuulet, *Aula-työkoti, RAY / STEA, 2016–2018*

» Yritystä!-hanke (*Invalidiliitto*), *RAY / STEA, 2016–2018*

» Vahti-hanke (*Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö*) *RAY / STEA, 2016–2018*

Sosiologian opiskelija Petteri Säaskilahti Turun yliopistosta teki Vatesille kesällä mm. kyselyitä välityömarkkinatoimijoille sekä osallistui viestintään päivittämällä nettisivuja ja tekemällä uutiskirjettä.

Toimistoapulainen Ella Rytönen mm. ylläpitää asiakasrekistereitä, hoitaa lehtien postitusta ja pitää yllä järjestystä toimistossa.

Kuvat: Kati Savela

Henkilöstö

Henkilökunnan osaamiskartoitus tehtiin alkuvuodesta osana kehityskeskusteluja. Näiden perusteella tarkistettiin henkilöstön tehtäväkuvaukset ja tehtävänimikkeet vastaamaan nykytilannetta.

Säätiössä työskenteli vuoden aikana kaikkiaan 13 henkilöä. Näistä kymmenen oli kokopäiväisessä työsuhteessa, kaksi osa-aikaisessa työsuhteessa ja yksi korkeakouluharjoittelija kolmen kuukauden määräaikaisessa työsuhteessa. Henkilökunnan työhyvinvoinnin ylläpitämisestä huolehdittiin järjestämällä erilaisia virkistystapahtumia viidesti vuoden aikana.

Jaana Pakarinen, johtaja

Marianne Pentikäinen, johdon sihteeri, viestintä

Walter Fortelius, projektiplanerare (projektipäällikkö)

Tarja Haili-Kilpiö, palvelusihteeri

Tiina Jäppinen, hankepäällikkö, toimittaja

Anne Korhonen, kehittämiskoordinaattori

Jukka Lindberg, kehittämispäällikkö, elinkeinot

Teppo Rautjärvi, asiantuntija, lakiasiat

Kaija Ray, kehittämispäällikkö, osaaminen

Ella Rytönen, toimistoapulainen

Kati Savela, viestintävastaava (ma.)

Petteri Säaskilahti, korkeakouluharjoittelija (2.5.–30.6., 1.–31.8.)

Pasi Ylipaavaniemi, talouspäällikkö

Vates-säätiön taustayhteisöt vuonna 2016

Avain-säätiö sr
Epilepsialiitto ry
Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Eteva kuntayhtymä
Filha ry
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl, FDUV
Hengitysliitto ry
Invalidiliitto ry
Kanta-Hämeen Hengitys ry
Kehitysvammaisten Tukiliitto ry
Kehitysvammaliitto ry
Kiipulasäätiö sr
Kuntoutussäätiö sr
Kuopion Seudun Hengitysyhdistys ry
Kuuloliitto ry
Kurojen Liitto ry
Kurojen Palvelusäätiö sr
Kärkulla Samkommun
Lahden Työn Paikka Oy
Laptuote-Säätiö sr
Lihastautiliitto ry
Mielenterveyden keskusliitto ry
Neuroliitto ry
Näkövammaisten liitto ry
Parik-säätiö sr
Puustellin tuki ry
Päijät-Hämeen Hengitysyhdistys ry
Raina-säätiö sr
Rinnekoti-Säätiö sr
Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
Suomen CP-Liitto ry
Suomen Mielenterveysseura ry
Turun Seudun Hengitysyhdistys ry
Uudenmaan Vammaispalvelusäätiö sr
Yritystaito Oy

VISIO

Vammaisilla, pitkäaikaissairailta ja osatyökykyisillä henkilöillä on tasavertaiset oikeudet ja käytännön mahdollisuudet työllistyä.

MISSIO

Yhdistävä yhteistyön rakentaja ja verkostojen kokoaja, kehittävä edelläkävijä, luovasti rohkea tiedon ja käytännön asiantunteva soveltaja.

ARVOT

Rohkeus
Asiantuntijuus
Muutosvalmius

Vates
säätiö

Vateslaiset viettivät virkistyspäivää mm. Lahden Nastolassa Liikuntakeskus Pajulahdessa, jossa kokeiltiin istumalentopalloa ja pyörätuolikoripalloa.

Vates-säätiön perustehtävä

Vatesin tarkoituksena on edistää erityistä tukea tarvitsevien vammaisten pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden kuntoutusta ja työllistymistä.

TARKOITUKSENSA TOTEUTTAMISEKSI SÄÄTIÖ

1.

kehittää vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden työllistämismuotoja yhteistyössä julkishallinnon, elinkeinoelämän ja alalla toimivien muiden yhteisöjen kanssa.

2.

vaikuttaa työmarkkinoiden toimintaan siten, että vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymismahdollisuudet säilyvät ja kehittyvät.

3.

toimii yhteistyössä vammaisia, pitkäaikaissairaita ja osatyökykyisiä työllistävien yksiköiden kanssa kehittääkseen niiden toimintaa kuntoutussuuntautuneesti ja työllistymistä edistäväksi.

4.

järjestää vammaisia, pitkäaikaissairaita ja osatyökykyisiä työllistävien ja työhön kuntouttavien yhteisöjen toimintaa tukevaa koulutusta ja muita asiantuntijapalveluita.

Tämän lisäksi säätiö voi toteuttaa tutkimus-, kokeilu-, koulutus- ja kehittämistoimintaa tarkoituksensa toteuttamiseksi.

Vates
säätiö